

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 824/2021
13.05.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Марине Милановић и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Пејчић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Желимир Џамбић, адвокат из ..., ради зајма, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2714/20 од 17.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 13.05.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2714/20 од 17.11.2020. године у ставу првом изреке и делу става другог изреке у односу на трошкове парничног поступка и пресуда Вишег суда у Крагујевцу П 3/20 од 15.09.2020. године у ставу другом и трећем изреке, па се у укинутим деловима предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу П 3/20 од 15.09.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор месне ненадлежности као неоснован; ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезан тужени да тужиоцу по основу дуга плати 300.000 евра у динарској противвредности обрачунатој по средњем курсу НБС који буде важио у време плаћања, са законском затезном каматом обрачунатом на износ главног дуга од 300.000 евра са законском затезном каматом у динарској противвредности у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена на овај износ почев од 31.12.2019. године као дана падања у доцњу, па све до коначне исплате; ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати трошкове парничног поступка у износу од 427.500,00 динара, а у случају неисплате у року од 15 дана са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2714/20 од 17.11.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог, а пресуда Вишег суда у Крагујевцу П 3/20 од 15.09.2020. године потврђена је у делу става другог изреке за износ

главног дуга од 300.000 евра са законском затезном каматом почев од 01.01.2020. године као дана падања у доцњу, па до коначне исплате и ставу трећем изреке; ставом другим изреке, преиначена је наведена пресуда у преосталом делу става другог изреке у погледу законске затезне камате тако да гласи: одбија се тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да на износ главног дуга плати законску затезну камату почев од 31.12.2019. године до 01.01.2020. године као неоснован и одбијени су захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио благовремену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је дао одговор на ревизију у коме је оспорио основаност ревизијских навода.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11...55/14) Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац и тужени су крајем 2018. године уз посредовање ВВ, у овој парници сведока, а њиховог заједничког пријатеља и блиског сарадника туженог, ступили у контакт ради давања туженом на зајам износ од 3.000 евра. У периоду након тога странке су оствариле блиске односе, те је тужилац у више наврата туженом вршио нове позајмице у различитим новчаним износима. Тужилац од туженог није тражио потписивање било какве признанице, нити је са њим договорио када да му тужени врати позајмљени новац, већ да му тужени, који је вршио функцију ... Општине ..., омогући да у што повољнијим условима купи земљу на што атрактивнијој локацији, што му је тужени обећао. Сведок ВВ је посведочио да је у неколико наврата враћао новац тужиоцу који би му тужени предао. Дана 20.07.2019. године тужилац је туженом у хотелу „...“ у ... предао износ девизног новца од 270.000 евра, којом приликом је тужени признао да на основу претходних позајмица које је узимао од њега дугује још износ од 30.000 евра, па је између странака сачињен писани уговор о зајму који је гласио на укупан износ тадашњег дуга туженог према тужиоцу у износу од 300.000 евра. Наведеним уговором се зајмопримац, овде тужени, обавезао да зајмодавцу, овде тужиоцу, врати позајмљени износ најкасније до 31.12.2019. године. Зајмопримац је гарантовао за враћање зајма својом непокретношћу, својом личном имовином и целокупном зарадом, а својим потписом на уговору је потврдио пријем новчаног износа. На крају текста уговора налазио се и својеручни потпис уговорних страна, стим што је испод потписа зајмопримца, овде туженог, наведен број личне карте и издавалац исте. Тужени је том приликом потписао и признаницу да је примио на руке укупан износ од 300.000 евра. Туженом је новац предат у апоенима од по 5 бунтова од по 500 евра и један бунт од 200 евра. Приликом предаје новца нико од сведока није био присутан.

На основу тако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев тужиоца основан, јер су у конкретном случају испуњени услови за

примену члана 557. и 562. став 1. Закона о облигационим односима, па су одлучили као у изрекама својих пресуда.

Такав закључак и правни став нижестепених судова, Врховни касациони суд не прихвата. По оцени Врховног касационог суда основани су ревизијски наводи туженог да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Чланом 557. Закона о облигационим односима (ЗОО) прописано је да се уговором о зајму обавезује зајмодавац да преда у својину зајмопримцу одређену количину новца или којих других заменљивих ствари, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исту количину новца, односно исту количину ствари, исте врсте и истог квалитета. Према члану 562. истог Закона, зајмопримац је дужан вратити у уговореном року исту количину ствари, исте врсте и квалитета (став 1). Ако уговарачи нису одредили рок за враћање зајма, нити се он може одредити из околности зајма, зајмопримац је дужан вратити зајам по истеку примереног рока који не може бити краћи од 2 месеца рачунајући од зајмодавчевог тражења да му се зајам врати.

У овом спору тужилац је са позивом на писмени уговор о зајму, тужбеним захтевом тражио да му тужени врати износ од 300.000 евра са каматом у динарској противвредности, што је износ наведен у уговору о зајму од 20.07.2019. године, тврдећи да је управо тај износ позајмио туженом. Међутим, приликом саслушања парничних странака тужилац је навео да је предмет позајмице износ од 270.000 евра који је туженом предао у хотелу „...“ у и да је сам тужени признао да тужиоцу по основу ранијих позајмица дугује још 30.000 евра (тужилац у свом исказу није могао да опише ситуације у којима су те позајмице дате, у којим износима и са којим роковима), па је наведен укупан износ од 300.000 евра. Те наводе је тужени оспорио, тврдећи да је од тужиоца позајмио само 3.000 евра који дуг је признао.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови нису на сигуран и поуздан начин утврдили прави износ позајмице, односно висину предметног дуга. Ово са разлога што из исказа парничних странака произлази да је спорно само постојање писаног уговора о зајму у наведеном износу од 300.000 евра, обзиром да је тужилац својеручно попунио висину дуга (и остала празна места у унапред одштампаном уговору о зајму), а да уговор о зајму, ни признаницу нису потписали сведоци, нити је било ко присуствовао примопредаји те количине новца, да потписи уговарача нису оверени од стране било ког органа и да је тај износ (с обзиром на количину новца) дат без камате и без икаквог средства обезбеђења.

У погледу основаности тужбеног захтева и висине предметног дуга, нижестепени судови морају водити рачуна о правилу о терету доказивања из члана 228. у вези члана 231. ЗПП. Тако према члану 231. став 1. ЗПП уколико суд на основу изведених доказа (члан 8) не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу, о постојању чињенице закључиће применом правила о терету доказивања. Страна која тврди да има неко право сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак и остваривање права, ако законом није другачије одређено (став 2).

Из члана 231. ЗПП произлази да је тужилац имао обавезу да докаже постојање уговора о зајму и износе који су позајмљени, а на туженом је била обавеза да побија те чињенице. Како тужени не спори да тужиоцу дугује одређени новчани износ (3.000 евра) на тужиоцу је терет доказивања предметног дуга, који износ је позајмио туженом, када и где, да ли је реч о једном или више дугова, ако има више дугова, када, под којим условима, роковима и у којим износима су учињени. С обзиром на исказ тужиоца, није утврђено ни да ли је тужилац туженом позајмио свој новац или је исти узео од адвоката кога је навео у исказу када је саслушан као странка у поступку.

Из свега напред наведеног произлази да за сада није поуздано утврђен износ који је био предмет зајма између парничних странака, као ни да ли је тужени од позајмљеног износа било шта вратио тужиоцу, а без разјашњења тих питања није могуће правилно одлучити о постављеном тужбеном захтеву, правилном применом материјалног права, о чему ће нижестепени судови водити рачуна у поновном поступку.

Са изнетих разлога нижестепене пресуде су морале бити укинуте, па је применом члана 416. став 2. ЗПП одлучено као у изреци решења.

**Председник већа-судија,
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић